

Medicina social

El problema de les barraques i dels rellogats

per

J. A. i M.

III

La sobrepoblació de Barcelona

I anem a situar-lo a Barcelona. el problema sanitari de l'habitació. Ens trobem, però, amb una grossa dificultat: la manca d'un cens veritable. Totes les qüestions que, per a avalar-les, necessiten l'estadística, aquí tenen el vici d'origen de la manca de punts de referència; tot són càlculs de probabilitats, xifres relatives totes. Això obliga a donar a les enquestes un to un xiquet sentimental per a avivar records i produir al lector una visió aproximada recolzant-nos en la literatura; visió que unes quantes xifres a abastament donarien amb més precisió.

Si creguéssim els percentatges de densitat de població per cambra que ens proporcionen els negocis oficials, fóra una de les ciutats més ben organitzada sota aquest punt. No les tinc en aquest moment a mà i la meua situació em fa gairebé impossible facilitar-me-les, però recordo la sorpresa que em causà el llegir que a cada habitant del districte V ¹ li corresponien, crec, vora de dues habitacions.

I qui no coneix l'horror del nostre districte V! El metge que ha tingut tractes amb alguna família benestant, botiguer o obrer ben remunerat, n'ha pogut capir l'angoixa de viure-hi; però el que l'ha vist com una cosa tràgica, com una evocació dantesca, és el metge municipal que s'ha tingut d'enfrontar amb els miserables. Sobretot aquells carrers dels voltants de les Dressanes,

carrer del Migdia, del Cid, de l'Arc del Teatre, Berenguer el Vell, etc. En aquests carrers, el de l'Arc del Teatre més que cap altre, hi han hores del dia, a la caiguda de la tarda, en plegar del treball, que té compliment aquella visió catastròfica d'En Bertran i Rubio, quan deia de la Barcelona vella, que, si un dia tots els habitants sortien al carrer a la mateixa hora, passaria la ciutat per la vergonya que no hi cabrien a peu dret. En veritat, no s'hi cap per aquells carrers.

Però no hi són tots al carrer; a dintre les cases encara n'hi han molts més que a fora! Quines cases!... A cada replà hi aboquen, com a mínim, quatre pisos; en molts, sis i vuit i deu. I a cada pis no hi viu pas una família, sinó varies; és un falansteri de miserables, un camp de concentració de la pobrissalla més atuïda per totes les dissorts.

La vida és al replà; l'estretor de les habitacions els empenyen cap a fora, no podent sortir al carrer, perquè no hi caben, es queden a la porta. Allí és on es barallen constantment; homes, dones, criatures, estan en una guerra continuada, inacabable, innoble, amb el lèxic més escollit, tots, des dels menuts que comencen a parlar, i acabant molts cops a la Casa de Socors i a la presó.

Una curta temporada que com a metge de la Beneficència Municipal em tocà visitar aquella zona, on comprovàrem tota l'horrible realitat i sentírem una immensa pietat per aquells éssers humans i ens explicàrem tots els seus pecats i delictes: "cal ésser un heroi o un sant per a no

¹ Per comoditat del lector i nostra respecte l'antiga divisió dels districtes municipals, molt més representativa, encara, pel ciutadà barceloní.